

นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน
INNOVATIVE ONLINE VIDEO MEDIA USING LEARNING RESOURCES
AS A BASE WITH A PROCESS OF PARTICIPATING
IN COMMUNITY TOURISM PROMOTION

เยาวเรศ ภัคคีจิตร์¹Yaowares Pakdeejit¹

Corresponding Author E-mail: Maew747@hotmail.com

Received: Jan 06, 2025; Revised: Apr 05, 2025; Accepted: Apr 21, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาผลการใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ตัวแทนชุมชน ครูผู้สอนสังคมศึกษา และนักศึกษา จำนวน 20 คน และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐาน จำนวน 11 ข้อ 2) แบบประเมินคุณภาพนวัตกรรม จำนวน 25 ข้อ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ จำนวน 20 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ จำนวน 10 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสังเคราะห์ข้อมูลเรียงเรียงเขียนเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

1. นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ประกอบด้วย 1) วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 2) ท้องถิ่นอุทัยศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ท่องเที่ยวเมืองละโว้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งพัฒนาเป็นสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเตอร์ และเผยแพร่บน YouTube

2. ผลการใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน พบว่า นักเรียนมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์, แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน, การท่องเที่ยวของชุมชน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Lecturer in Social Studies, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were to develop and study the results of using innovative online video media using learning resources as a base with a participatory process in promoting community tourism. The population used in this research was group 1, consisting of community representatives, social studies teachers, and students, totaling 20 people, and group 2, consisting of 1 classroom of junior high school students, using the purposive selection method. The research tools consisted of 1) a basic interview recording form, number 11 items 2) innovation quality assessment form, number 25 items 3) questionnaire about learning behavior towards innovation, number 20 items and 4) a questionnaire on student satisfaction with online video media innovations, number 10 items. Data analysis included mean and standard deviation. and synthesize information and write it in an essay.

The results were as follows:

1. Innovative online video media using learning resources as a base with a participatory process in promoting community tourism, consisting of 1) Wat Pa Siriwattanasut, the quality was at a high level, 2) Local Uthai Suksa, the quality was at the highest level, and 3) Tourism in Lawo City, the quality was at a high level, which developed into online video media through the international network and published on YouTube.

2. The results of using innovative online video media using learning resources as a base with the process of participating in community tourism promotion found that overall, students had a high level of learning behavior and overall, students were highly satisfied with the innovation of online video media using learning resources as a base through the process of participating in community tourism promotion.

Keywords : Innovative Online Video Media, Learning Resources as a Base, Community Tourism Promotion

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ซึ่งรัฐดำเนินการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงาม และเป็นต้นทุนทางปัญญาสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะ ทักษะ และคุณลักษณะสำคัญในอาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560 : ก) ทั้งนี้ ประเทศไทยมีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ทั้งนี้ หากมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปก็อาจก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลพิษในระดับที่เกินกว่าความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศในพื้นที่ จนส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศเสื่อมโทรมลงนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาที่เน้นผลประโยชน์จากการเติบโตทางเศรษฐกิจจนขาดการคำนึงถึงความยั่งยืนของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและขีดความสามารถของระบบนิเวศที่เพียงพอ และประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการยังอยู่ในระดับต่ำ มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองและสร้างมูลค่าเพิ่มได้น้อยกว่าที่ควร จึงส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติของไทยเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากของเสียและมลพิษทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เป็นหนึ่งในปัจจัยกำหนดความสำเร็จที่สำคัญต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ของการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2565 : ออนไลน์)

การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายในประเทศมีต่าง ๆ ได้แก่ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) ทำให้สังคมไทยนำไปสู่โลกาภิวัตน์และชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เทคโนโลยีและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญกับประชาชนในสังคมและชุมชนอย่างมาก ดังนั้น หากประชาชนไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ก่อให้เกิดปัญหาสำหรับการดำรงชีวิตและการพัฒนาของตนเอง (ศักรินทร์ ชนประชา. 2562 : 167-170) ทั้งนี้ การตรากฎหมายแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาในลักษณะที่เป็นมาตรการบังคับให้จัดการศึกษา ต้องยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิตให้มีความต่อเนื่อง ย่อมแสดงให้เห็นความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกประเทศ ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิต ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่รัฐต้องวางนโยบายและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทันและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมได้ตลอดเวลา(เมธชนนท์ ประจวบลาภ. 2565 : 69)

การใช้แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งผู้เรียน ผู้สอนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเรื่องที่สนใจได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชนและธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพยากรที่เรานั้นมีความพิเศษตรงที่นักท่องเที่ยวจะเน้นที่การศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทั้งนี้การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่นั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเป็นความภาคภูมิใจในของประเทศ และมีคุณค่าและประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปศาสตร์ สุนทรียศาสตร์มานุษยวิทยาและชาติพันธุ์วิทยา เป็นการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและการท่องเที่ยวของประเทศ แต่ก็ยังเป็นที่น่ากังวลสำหรับผลจากการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นนั้นจะส่งผลให้ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวการเสียคุณค่าทางวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวอาจจะเป็นดาบสองคม เพราะไม่มีการวางแผนอย่างเหมาะสมและสมดุลในการพัฒนาการท่องเที่ยวและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม จึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อนำไปสู่การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน(กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ, ศรีนยา แสงลี้มสุวรรณ. 2555 : 142 -143)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น ประชาชนเป็นเจ้าของท้องถิ่น มีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ ซึ่งมีความรักความหวงแหนและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้ว สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนแก่ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยชุมชนจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นศูนย์ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเรื่อง นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความรู้สึกที่ดี มีความสุขกับการเรียนเป็นคนเก่ง ฉลาด รู้จักคิดวิเคราะห์และใฝ่รู้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้ผู้เรียน รัก หวงแหน ภาคภูมิใจในวิถีชีวิตของชุมชน และเรียนรู้และแลกเปลี่ยน อนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ในท้องถิ่นของตน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน
2. เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้

Neil Selwyn, Eve Stirling (2015 : online) กล่าวว่าสื่อการเรียนรู้ หมายถึง สื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิตประจำวัน

CAST (2018) กล่าวว่า แนวคิด Universal Design for Learning (UDL) เป็นกรอบการพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ที่เข้าถึงและครอบคลุมทุกคน ไม่ว่าจะมีความแตกต่างทางกายภาพ สังคม หรือวัฒนธรรม โดยยึดหลัก 3 ด้าน ได้แก่ การนำเสนอ (Representation) โดยสร้างทรัพยากรในหลากหลายรูปแบบ เช่น วิดีโอ บทความ หรือกิจกรรมแบบโต้ตอบ การปฏิบัติ (Action and Expression) โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกวิธีการแสดงความเข้าใจในหลากหลายรูปแบบ และการมีส่วนร่วม (Engagement) โดยใช้กลยุทธ์ที่กระตุ้นแรงจูงใจและความสนใจที่แตกต่างกัน Western Governors University (2015) กล่าวสรุปว่า ทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นคำที่กว้างมากครอบคลุมหลายด้านที่สำคัญ คุณภาพการจัดการศึกษาที่สูงขึ้นแต่ไม่ทุกตัวอย่างของการปฏิบัติที่จะนำไปใช้กับทุกแง่มุมของการจัดหาทรัพยากรการเรียนรู้

ทั้งนี้ Mark Wade, et al. (2015) แบ่งทรัพยากรการเรียนรู้ไว้ดังนี้

- 1.ONLINE & INTERACTIVE RESOURCES การออกแบบและการพัฒนา แม่แบบและหน้าเว็บที่กำหนดเอง การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ การจัดรูปแบบเนื้อหา เป็นต้น
- 2.ภาพและเสียง วิดีโอและบันทึกเสียง
- 3.PROFESSIONAL ADVICE & SPACES การให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการใช้สื่อและเทคโนโลยี

ส่วน Clark, R. E., & Morrison, G. R. (2015) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนรวมถึงวิธีการแบบดั้งเดิมในการส่งมอบการเรียนการสอน อันได้แก่ บอร์ด ขอลูก ตารา โปรเจคเตอร์ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และครูผู้สอน สื่อมวลชนนำมาใช้เพื่อการศึกษา เช่น หนังสือพิมพ์, ภาพยนตร์ วิทยุ และโทรทัศน์) และสื่อประเภท "อิเล็กทรอนิกส์" สื่อการเรียนการสอน พวกคอมพิวเตอร์ วิดีโอแบบโต้ตอบ และระบบมัลติมีเดีย

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนรู้เป็นสื่อชนิดต่าง ๆ ทั้งที่เป็นวัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งบรรจุสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ในหลักสูตร ซึ่งผู้สอนใช้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้

พิมพ์นธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข (2560:151-152) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นฐานมีหลักการสำคัญ 3 ประการ ดังนี้(1)เน้นกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหลากหลาย เพื่อตอบปัญหาที่สงสัยด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างความรู้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล หรือเด็กเป็นสำคัญ(2)เน้นการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นสิ่งพิมพ์และไม่เป็นสิ่งพิมพ์ตามขั้นตอนได้แก่ รวบรวมข้อมูล ประเมินข้อมูล และใช้ข้อมูลหรือประมวลข้อมูลและ (3)เน้นกระบวนการเรียนรู้ คือ การคิดและกระบวนการคิด เช่น การสังเกต การรวบรวมข้อมูล การจัดกลุ่ม การจัดระบบ การวิเคราะห์ การสรุปผล โดยเน้นการร่วมมือกันเป็นทีม การมีส่วนร่วมมือในการเรียนรู้

สุธารัตน์ งามวิสัย (2561 : 44) กล่าวว่า ความสำคัญของการจัดการบริหารแหล่งเรียนรู้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญในการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดช่วยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นการนำทรัพยากรหรือสถานที่ต่าง ๆ ที่มีข้อมูลและประสบการณ์มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลายและเป็นรูปธรรม มีความสำคัญเพราะช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตจริงได้ดียิ่งขึ้น

แนวคิดด้านชุมชนและการมีส่วนร่วม

ยุทธพงษ์ เข้าประมงค์ (2555) สรุปไว้ว่า การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการนั้นให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้งนี้ สุพัตรา ยอดสุรางค์(2562 : 129) กล่าวว่า ในการพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องเริ่มจากคนในชุมชนเข้ามามีโอกาสและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จึงจะทำให้คนในชุมชนได้รู้จักคิด ริเริ่ม และช่วยเหลือตนเองได้ อย่างไรก็ตามประชาชนต้องมีอิสระในการทำกิจกรรมในชุมชน หรืออาจจะไม่เข้าร่วมกิจกรรม แต่ในการเข้าร่วมต้องเป็นการสมัครใจ ไม่ถูกบังคับ มีความเสมอภาค สิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ มีความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ ทั้งนี้บางกิจกรรมมีความซับซ้อนยุ่งยากเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย ทำให้การมีส่วนร่วมจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้น การเสริมสร้างศักยภาพของประชาชน ผลักดันให้สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้นั้นจะต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

สรุปได้ว่า แนวคิดด้านชุมชนและการมีส่วนร่วม เน้นให้สมาชิกในชุมชนมีบทบาทในการพัฒนาและตัดสินใจร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน ชุมชนถือเป็นแหล่งเรียนรู้และพลังในการแก้ปัญหาได้ดีที่สุด การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบร่วมกัน ส่งเสริมประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน และพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันในสังคม

จะเห็นได้ว่า การพัฒนานวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นฐาน ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้แนวคิดด้านสื่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้จากแหล่งจริง เพื่อพัฒนาสื่อที่มีความน่าสนใจ เข้าถึงง่าย และสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนมีบทบาทสำคัญในการออกแบบ พัฒนา และนำเสนอเนื้อหาการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจและมีบทบาทเป็นเจ้าของร่วมของนวัตกรรม ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประยุกต์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ศึกษาเนื้อหาวิจัยการ นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานฯ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การสังเคราะห์ เชิงคุณลักษณะและการสังเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้เทคนิค AIC และหรือ PRA สุ่มสัมภาษณ์เจาะลึก เสนวนากลุ่ม ตั้ง รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วย กระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพ นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ตัวแทนชุมชน ครูผู้สอนสังคมศึกษา และนักศึกษา จำนวน 20 คน และกลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ฯ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง โดยศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกเนื้อหา ระบุเนื้อหาและประเด็นหลักไว้ 4 ด้าน คือ ข้อมูลทั่วไป ด้านสาระเนื้อหา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ นำมาสร้างแบบบันทึก และไปให้ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านสังคมศึกษา และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตรวจสอบความ ตรงเชิงเนื้อหา มีค่าความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แล้วนำเครื่องมือมาแก้ไขปรับปรุง ก่อนสร้างแบบบันทึกการ สัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

2. แบบประเมินคุณภาพนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยศึกษาหลักการทฤษฎีจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัย สร้างแบบประเมินคุณภาพ นำแบบประเมินคุณภาพที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม มีค่าความเหมาะสมเท่ากับ 4.75 และนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบประเมินเป็นฉบับสมบูรณ์

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกเนื้อหา ระบุเนื้อหาและประเด็นหลักในแบบบันทึกให้ครอบคลุมในการศึกษาวิจัย สร้างแบบบันทึก ตามประเด็นและเนื้อหาที่กำหนด และไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมสอน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยศึกษาหลักการทฤษฎีจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการและงานวิจัย สร้างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89 และนำมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือราชการเพื่อขอประสานประสานงานกับตัวแทนชุมชน ครูผู้สอนสังคมศึกษา และนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา พร้อมทั้งนัดหมายกลุ่มเป้าหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชนและการท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ อุทัยธานี และจังหวัดลพบุรีจากตัวแทนชุมชน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 มาสังเคราะห์องค์ความรู้ กลุ่มจังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มจังหวัดอุทัยธานี และกลุ่มจังหวัดลพบุรี พัฒนาและหาคุณภาพของนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

4. ดำเนินการทดลองใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร่วมกิจกรรมและศึกษาผลการใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

5. สรุปรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การเรียงเรียงข้อมูล เขียนเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนานวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

การพัฒนานวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ผู้วิจัยและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาร่วมกันออกแบบนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน กำหนดโครงสร้างเนื้อหา ขอบข่ายเนื้อหา และจัดทำเป็นนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ฯ เป็น 4 เรื่อง ดังนี้ 1) วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ 2) ท้องถิ่นอุทัยศึกษา และ 3) ท้องเที่ยวเมืองละโว้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงร่างเนื้อหา ขอบข่ายเนื้อหาของนวัตกรรมการสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์

นวัตกรรม สื่อวีดิทัศน์ออนไลน์	โครงร่างเนื้อหา/ขอบข่ายเนื้อหา
วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์	<ol style="list-style-type: none">ประวัติความเป็นมาวัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์และผู้ก่อตั้งหลักการและเหตุผลในการสร้าง วัตถุประสงค์ในการสร้าง และการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตการผสมผสานทางศาสนา การผสมผสานระหว่างไทยและอินเดียและรูปแบบในการสร้างวัดลักษณะเด่นของสถาปัตยกรรม การผสมผสานทางสถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมภายในวัดอาคารเสนาสนะที่สำคัญ ได้แก่ อาคารเสนาสนะและเจดีย์ศรีพุทธคยา
ท้องถิ่นอุทัยศึกษา	<ol style="list-style-type: none">ประวัติความเป็นมาและข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอุทัยธานีประเพณีที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณีไหว้พระพุทธรูปมงคลศักดิ์สิทธิ์ และประเพณีบุญเดือนสาม วัดหนองขุนชาติแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ วัดอุโปสถารามวัดสังกัสรัตนคีรี เขาสะแกกรัง (หมุดโลก) และวัดหนองกระต๊อนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ประวัติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งและสืบมาคะเสถียร
ท่องเที่ยวเมืองละโว้	<ol style="list-style-type: none">วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาวัดพระศรีรัตนมหาธาตุและสถาปัตยกรรมภายในวัดพระศรีรัตนมหาธาตุพระนารายณ์ราชนิเวศน์ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาพระนารายณ์ราชนิเวศน์และสถาปัตยกรรมภายในพระนารายณ์ราชนิเวศน์สิบบึงท้องพระคลัง ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของสิบบึงท้องพระคลังและสถาปัตยกรรมของสิบบึงท้องพระคลังตึกพระเจ้าเหา ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของตึกพระเจ้าเหาสถาปัตยกรรมของตึกพระเจ้าเหาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สมเด็จพระนารายณ์ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์และสิ่งที่น่าสนใจภายในของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์บ้านหลวงราชทูต(บ้านวิชาเยนทร์) ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของบ้านหลวงรับราชทูต และสถาปัตยกรรมของบ้านหลวงรับราชทูตเทวสถานปราสาทแขก ได้แก่ ประวัติความเป็นมาเทวสถานปราสาทแขกและสถาปัตยกรรมเทวสถานปางแขกพระปรางค์สามยอด ได้แก่ ประวัติความเป็นมาพระปรางค์สามยอด และลักษณะสถาปัตยกรรมพระปรางค์สามยอด

จะเห็นว่า นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ประกอบด้วย 1) หลักสูตรวัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ 2) หลักสูตรท้องถิ่นอุทัยศึกษา 3) หลักสูตรท้องถิ่นท่องเที่ยวเมืองละโว้ ซึ่งพัฒนาเป็นสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube ดังภาพที่ 2 - 4

ภาพที่ 2 วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์

ภาพที่ 3 ท้องถิ่นอุทัยศึกษา

ภาพที่ 4 ท้องเที่ยวเมืองละโว้

ผู้วิจัยนำนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านสังคมศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพของนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งผลการวิเคราะห์ขอเสนอ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ฯ

รายการประเมิน	วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์			ท้องถิ่นอุทัยศึกษา			ท่องเที่ยวเมืองละโว้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านเนื้อหา									
1. ความเหมาะสมในการเข้าสู่เนื้อหาสาระ	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก
2. ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ	4.00	0.00	มาก	4.33	0.57	มาก	4.00	0.00	มาก
3. นำเสนอและขั้นตอนในการลำดับเนื้อหาสาระ	4.00	0.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.33	0.57	มาก
4. ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหาสาระ	4.33	0.57	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.33	0.57	มาก
5. ความเหมาะสมในการสรุปเนื้อหาสาระ	4.33	0.57	มาก	4.33	0.00	มาก	4.33	0.57	มาก
6. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
7. ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
8. ความสอดคล้องระหว่างภาพกับคำบรรยาย	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
9. ความถูกต้องขององค์ประกอบและภาษาที่ใช้	4.00	0.00	มาก	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก

รายการประเมิน	วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์			ท้องถิ่นอุทัยศึกษา			ท่องเที่ยวเมืองละโว้		
	\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{x}	S.D.	ระดับคุณภาพ
10. ความถูกต้องของภาษา	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	0.17	มาก	4.33	0.17	มาก	4.17	0.29	มาก

ด้านภาพ

1. ความชัดเจนของภาพ	4.33	0.57	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.33	0.57	มาก
2. ความต่อเนื่องของภาพที่นำเสนอ	4.00	0.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของภาพซึ่งใช้สื่อความหมาย	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก
4. เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
5. ความสอดคล้องของภาพกับเสียงบรรยาย	4.33	0.57	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.33	0.57	มาก
6. ความน่าสนใจของภาพ	4.00	0.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ความเหมาะสมของภาพกับเนื้อหา	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก
8. ความเหมาะสมของการจัดองค์ประกอบภาพ	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
9. ความถูกต้องของภาพ	4.00	0.00	มาก	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.15	0.25	มาก	4.55	0.19	มากที่สุด	4.41	0.32	มาก

ด้านเสียง

1. ระดับเสียงดนตรีกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสม	4.00	0.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
2. เสียงบรรยายชัดเจนเข้าใจง่าย	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก	4.00	0.00	มาก
3. เสียงดนตรีและเพลงประกอบมีความชัดเจน	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก
4. ระดับเสียงดนตรีกับเสียงบรรยายมีความเหมาะสม	4.33	0.57	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
รวมเฉลี่ย	4.16	0.29	มาก	4.58	0.14	มาก	4.08	0.14	มาก

รายการประเมิน	วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์			ห้องถิ่นอุไทยศึกษา			ห้องเที่ยวเมืองละโว้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านเทคนิค									
1. เทคนิคในการลำดับภาพ	4.00	0.00	มาก	4.33	0.57	มาก	4.33	0.57	มาก
2. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคต่างๆ Fade ภาพ การตัดต่อภาพ/ การซ้อนภาพ	4.00	0.00	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.00	0.00	มาก	4.67	0.29	มากที่สุด	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.10	0.18	มาก	4.53	0.20	มากที่สุด	4.25	0.33	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ประกอบด้วย 1) วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 2) ห้องถิ่นอุไทยศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ห้องเที่ยวเมืองละโว้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งพัฒนาเป็นสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube

ตอนที่ 2 ผลการใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนำแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ให้นักเรียนประเมิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 3 - 4

ตารางที่ 3 ระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1	ฉันได้ศึกษา ค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลด้วยตัวเอง	4.59	0.71	มากที่สุด
2	เนื้อหาสาระที่เรียนรู้ไม่ยากเกินไป	4.14	0.35	มาก
3	เป็นเรื่องที่ฉันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน	4.51	0.55	มากที่สุด
4	เรื่องที่ฉันเรียนเป็นเรื่องที่ฉันควรรู้เพราะเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว รวมทั้งตัวฉันด้วย	4.02	0.24	มาก
5	เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่ฉันชอบ	4.24	0.71	มาก
6	ฉันมีโอกาสได้สนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ กับเพื่อนๆในการเรียนรู้ด้วยสื่อ นวัตกรรมวีดิทัศน์ออนไลน์	4.48	0.39	มาก
7	ฉันพอใจที่ได้ศึกษาค้นคว้าและทำกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง	4.38	0.53	มาก

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
8	ฉันและเพื่อนๆได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานกลุ่มจากการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์	4.44	0.38	มาก
9	ฉันสนุกสนานกับการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ	4.39	0.54	มาก
10	ฉันได้มีโอกาสฝึกทักษะต่างๆ จนมีและเกิดความรู้และความมั่นใจ	4.22	0.54	มาก
11	ฉันมีความภูมิใจในการที่ได้นำนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ วัสดุอุปกรณ์ในห้องถื่นมาใช้ในการทำกิจกรรม	4.49	0.66	มาก
12	ในทุกชั่วโมงที่เรียนมีสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์และกิจกรรมในการเรียนที่น่าสนใจ	4.28	0.61	มาก
13	การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ทำให้ฉันเข้าใจดีมากยิ่งขึ้น	4.56	0.63	มากที่สุด
14	มีสื่อและอุปกรณ์เพียงพอต่อการเรียนรู้	4.39	0.54	มาก
15	ฉันตื่นเต้นเมื่อได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ	4.25	0.73	มาก
16	ครูผู้สอนมีวิธีการสังเกตพฤติกรรมและการตรวจผลงานที่เหมาะสม	3.86	0.86	มาก
17	เมื่อมีการตรวจผลงาน ฉันพอใจในคะแนนของฉันที่ได้เสมอ	4.17	0.60	มาก
18	ฉันได้ทราบคะแนนของตนเอง	4.19	0.66	มาก
19	ฉันอยากให้มีแบบฝึกหัดเพิ่มเติมเป็นการบ้านทุกครั้งที่ยเรียน	3.86	0.72	มาก
20	เมื่อตั้งใจทำกิจกรรมและทำกิจกรรมทำไปงานได้ดีครูผู้สอนจะชมเชยและให้รางวัลในทุกครั้งที่เรียนเสมอ	3.67	0.95	มาก
รวมเฉลี่ย		4.26	0.60	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันได้ศึกษา ค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลด้วยตัวเอง ($\bar{X} = 4.59$, S.D = 0.71) รองลงมา คือ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ทำให้ฉันเข้าใจดีมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.56$, S.D = 0.63) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เมื่อตั้งใจทำกิจกรรมและทำกิจกรรมทำไปงานได้ดีครูผู้สอนจะชมเชยและให้รางวัลในทุกครั้งที่เรียนเสมอ ($\bar{X} = 3.67$, S.D = 0.95)

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. เนื้อหาตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน	4.53	0.41	มากที่สุด
2. เนื้อหาเรียบเรียงตามลำดับขั้นตอนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันได้อย่างน่าสนใจ เข้าใจง่าย	4.49	0.49	มาก
3. ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของบริบทท้องถิ่นและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน	4.69	0.47	มากที่สุด
4. ความรู้ที่ได้รับมีประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	4.56	0.31	มากที่สุด

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปล ความ
5. ได้สืบทอด ศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.76	0.35	มากที่สุด
6. มีการแลกเปลี่ยนและเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.54	0.78	มากที่สุด
7. มีนวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้เรียนรู้จากทรัพยากรการเรียนรู้ใน ท้องถิ่น	4.26	0.83	มาก
8. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์	4.15	0.87	มาก
9. ได้ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้	4.25	0.51	มาก
10. มีความสุขในการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์	4.59	0.41	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.48	0.54	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท้องถิ่นของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ได้สืบทอด ศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.76$, S.D = 0.35) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของบริบทท้องถิ่นและการส่งเสริมการท้องถิ่นของชุมชน ($\bar{X} = 4.69$, S.D = 0.47) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.15$, S.D = 0.87)

อภิปรายผล

1. นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท้องถิ่นของชุมชน ประกอบด้วย 1) วัดป่าสิริวัฒนวิสุทธิ์ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 2) ท้องถิ่นอุทัยศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ท้องถิ่นท่องเที่ยวเมืองละโว้ มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งพัฒนาเป็นสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท้องถิ่นของชุมชน มีการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน มีการศึกษาหลักการแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ หลักจิตวิทยา หลักการออกแบบสื่อวีดิทัศน์ การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากการการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาออกแบบโครงสร้างเนื้อหา สคริปเนื้อหา และมีการนำภาพ ภาพเคลื่อนไหว และเสียงจากสถานการณ์จริงมานำเสนอ โดยสามารถมองเห็นเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยสายตาและการได้ยิน ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้เป็นอย่างดี และสอดคล้องงานวิจัยของ ณัฐวิวัฒน์ อนันตสุข, และคณะ (2562) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา พบว่า วีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา ประกอบด้วย 1) จากป่าสู่อำเภอ 2) อีสานพลัดถิ่น 3) ลักษณะภูมิประเทศ 4) โครงการอ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์ 5) อาชีพ ประชากร 6) หลวงพ่อนอ (วัดปางสัก) และ 7) สภาพและปัญหาทางสังคมของอำเภอมแม่เป็น ซึ่งพัฒนาวีดิทัศน์ออนไลน์ โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube (แม่เป็นศึกษา (Mae Poen Education)) ผลการประเมินคุณภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาวิน ขุนนางจำ, และคณะ (2561) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง มหัทธจรยธรรมชาติแม่วงก์ พบว่า วีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง มหัทธจรยธรรมชาติแม่วงก์ ประกอบด้วย 1) ประวัติความเป็นมาของอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ 2) ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ (พรรณไม้และสัตว์ป่า) 3) สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ 4) ชุมชนและสังคมในพื้นที่บริเวณอุทยานแห่งชาติแม่วงก์ และ 5) สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ซึ่งพัฒนาวีดิทัศน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเผยแพร่บน YouTube (ค.ท.ด. คนทำดี

(มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ผลการประเมินคุณภาพวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง มหัตถกรรมธรรมศาสตร์แม่วงก์ มีระดับคุณภาพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี อิ่มใจ,เยาวเรศ ภักดีจิตร (2563) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนา นวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง พบว่า วีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของตำบลเขาทอง 2) สภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพทั่วไปของตำบลเขาทอง 3) วัฒนธรรมประเพณี 4) ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 5) ศิลปะการแสดงรำโชน ซึ่งพัฒนาวีดิทัศน์ออนไลน์ โดยผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ตและเผยแพร่บน YouTube (หลักสูตรพัฒนาท้องถิ่น วิถีชีวิตเขาทอง) ผลการประเมินคุณภาพวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา มีระดับคุณภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการใช้นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวของชุมชน พบว่า นักเรียนมีระดับพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ฉันได้ศึกษา ค้นคว้าและสืบค้นข้อมูลด้วยตัวเอง รองลงมา คือ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ลงมือ ปฏิบัติและเรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ ทำให้ฉันเข้าใจดีมากยิ่งขึ้น และรายการที่มีค่าน้อยที่สุด คือ เมื่อตั้งใจทำ กิจกรรมและทำกิจกรรมทำไปงานได้ใคร่ผู้สอนจะชมเชยและให้รางวัลในทุกครั้งที่เรียนเสมอ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อ นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ได้สืบค้น ศึกษาและเรียนรู้ด้วยตนเอง รองลงมา คือ ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของบริบทท้องถิ่นและการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน และ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้ นวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น เป็นสื่อการเรียนรู้ที่สามารถสร้างความสนใจและสร้างมุมมองที่ หลากหลายให้กับนักเรียนนักเรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ทำให้เข้าใจง่ายและส่งเสริมให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่ดี นอกจากนี้ สอดคล้องกับหลักการแนวความคิดการประเมินเว็บของ Crane, B. E. (2012) ได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินเว็บไซต์ เพื่อการนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านองค์ประกอบในการออกแบบเว็บไซต์ (Design and Technical Feature) ประกอบด้วยภาพประกอบมีความเหมาะสม สามารถพิมพ์งานออกทางเครื่องพิมพ์หรือดาวน์โหลดข้อมูลได้องค์ประกอบหน้า เว็บไซต์ไม่ซับซ้อน การออกแบบเว็บไซต์สอดคล้องกันตลอดและไอคอน เมนู สัญลักษณ์ต่าง ๆ ง่ายต่อการใช้ ส่วนการเข้าออก ค้นคว้า (Navigation) นั้น ผู้ใช้สามารถเข้าออกสะดวกในทุกหน้า สามารถเชื่อมโยงไปสู่เว็บไซต์ที่ต้องการนำมาประกอบการ เรียนการสอนได้ การเชื่อมโยงภายในและภายนอกเว็บไซต์สะดวก ถูกต้องและมีไอคอนการเชื่อมโยงหน้าเว็บไซต์ในทุกหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศักดิ์ โคตรชุม(2562) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงาน อาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1) สื่อวีดิทัศน์ ประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงาน อาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัด และตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 8 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 เรียนรู้การปลูกพืช ทั่วไป ชุดที่ 2 พืชพลังงาน แห่งชีวิต ชุดที่ 3 พืชสวยงามลดโลกร้อน ชุดที่ 4 มาปลูกพืชผักกินเถาะ ชุดที่ 5 ตกแต่งสวนสวย ด้วยพืชผัก ชุดที่ 6 บรรยากาศบ้านน่าอยู่ ชุดที่ 7 การจัดตกแต่งภายในบ้าน ชุดที่ 8 การดูแลรักษาเครื่องเรือนเครื่องใช้ในบ้าน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 84.71/84.51 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การ จัดและ ตกแต่งสวน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย หลังใช้สื่อ มี คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มี ความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนโดยใช้สื่อวีดิทัศน์ เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน โดยรวมอยู่ ในระดับมาก และสอดคล้องงานวิจัยของ จิรายุฑ ประเสริฐศรี,ศษากฤษ เหลี่ยมไธสง (2557)ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาสื่อ มัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นสำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์ มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดี กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความ พึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผู้เข้าชมสื่อมัลติมีเดียผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำ นวน 35 คน กดปุ่มชอบ (Like) คิดเป็น

ร้อยละ 97.10 โดยสรุป สื่อมัลติมีเดียที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น สามารถนำไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้แก่เยาวชน จังหวัดบุรีรัมย์และผู้สนใจผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการศึกษาการนำเนื้อหาที่ชัดเจนเกี่ยวกับนวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและนำไปปรับปรุงยุคที่ใช้บูรณาการจัดการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในระดับชั้นต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรพัฒนานวัตกรรมสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แสงล้อมสุวรรณ,ศรันยา แสงล้อมสุวรรณ. (2555). การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. วารสารนักบริหาร, 32(4), 139-146.
- จิรายุทธ ประเสริฐศรี, ศชาภุช เหลี่ยมไธสง. (2557). การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสำหรับเยาวชนจังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการ รมยสาร, 12(1), 43 – 55.
- ณัฐวิวัฒน์ อนันตะสุข, และคณะ. (2562). การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง แม่เป็นศึกษา. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2(3), 8 – 19.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, พเยาว์ ยินดีสุข. (2560). ทักษะ 7C ของครู 4.0. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาวิน ขุนนางจำ, และคณะ. (2561). รายงานวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์เพื่อการเรียนรู้ เรื่อง มหัตศรรย์ ธรรมชาติแม่วงศ์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เมธชนนท์ ประจวบลาภ. (2565). นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย.วารสารการจัดการและ พัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2(1), 68 – 82.
- ยุทธพงษ์ เข้าประมงค์. (2555). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต(การบริหารทั่วไป).มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วารุณี อิ่มใจ,เยาวเรศ ภักดีจิตร. (2563). การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรท้องถิ่นและวีดิทัศน์ออนไลน์ เรื่อง วิถีชีวิตชุมชนเขาทอง. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 3(3), 1-12.
- ศักรินทร์ ชนประชา. (2562). การศึกษาตลอดชีวิต. วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, 14(26), 159.
- สุดารัตน์ งามวิสัย. (2561). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้าฉนวนฉนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหาร การศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุภัตรา ยอดสุรางค์. (2562). แนวคิดว่าด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 14(1), 122 – 132.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560ก). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผน การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 23 ตุลาคม 2566 ,จาก<https://sdgs.nesdc.go.th>
- อดิศักดิ์ โคตรชุม. (2562). การพัฒนาสื่อวีดิทัศน์ เพื่อประกอบการเรียนรู้รายวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจัดและตกแต่งสวน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.วารสารโครงการวิทยการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, 5(2), 67 – 76.
- CAST. (2018). **Universal Design for Learning Guidelines**. Retrieved on 23 October 2023, from <https://udlguidelines.cast.org>
- Clark, R. E., & Morrison, G. R. (2015). **Designing effective instruction**. (7th ed.). Wiley.
- Crane, B. E. (2012). **Teaching with the Internet Strategies and Models for K-12 Curricula**. New York: Neal-Schuman Publishers.
- Mark Wade, et al. (2015). **Learning Resources Unit**. The Division of Student Learning (DSL). Charles Sturt University. Panorama Avenue Bathurst, NSW.
- Neil Selwyn, Eve Stirling. (2015). **INTRODUCTION TO SPECIAL ISSUE Social media and Education now the dust has settled**. Faculty of Education, Monash University, 29 Ancora Imparo Way, Clayton, Melbourne, VIC 3800, Australia.